

Editorial Nordidactica 2023:1 Jubileum

**Gabriel Bladh, Torben Spanget Christensen &
Johan Samuelsson**

Nordidactica

- Journal of Humanities and Social Science Education

2023:1 Jubileum

Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education

Nordidactica 2023:1 Jubileum

ISSN 2000-9879

The online version of this paper can be found at: www.kau.se/nordidactica

Editorial Nordidactica 2023:1 Jubileum

Gabriel Bladh, Torben Spanget Christensen & Johan Samuelsson

NORDIDACTICA tolv år !

Det har nu gått mer än ett decennium sedan Nordidactica- Journal of Humanities and Social Science Education etablerades. När idén om tidskriften växte fram i samtal vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik (CSD) på Karlstads Universitet var ambitionen att fylla en identifierad lucka inom det i vid mening fokuserade fältet ”de samhällsorienterande ämnenas didaktik”. Ambitionen var att etablera en kvalitativ publiceringsarena för forskning i detta fält med relevans för högre utbildning, lärarutbildning och skola. Redan från start var tanken att denna arena skulle vara nordisk, då flera av dessa ämnesdidaktiska områden var nationellt svaga. De nordiska nätverken som hade formats i CSD:s verksamhet blev en viktig utgångspunkt med CSD som formell ägare av tidskriften. Johan Samuelsson och Anders Broman vid CSD blev de första redaktörerna, och de har fortfarande viktiga roller i tidskriftsarbetet som administrativ respektive teknisk redaktör. För att sprida och förankra tidskriften i de olika nordiska länderna och de olika ämnesdidaktikerna etablerades verksamhetsidéen att ha ett rullande nordiskt redaktörskap för tidskriften. De nordiska kollegornas långvariga engagemang har varit avgörande för tidskriftens drift och utveckling.

I tur och ordning har, efter Karlstads Universitet 2011-2012, redaktörskapet vandrat vidare till Syddansk Universitet 2013-2014 (Torben Spanget Christensen och Peter Hobel), Helsingfors Universitet 2015-2016 (Jan Löfström och Sirpa Tani), Göteborgs Universitet 2017-2018 (Christina Osbeck och Olof Franck), NTNU, Trondheim 2019-2020 (Camilla Stabel Jörgensen och Roar Madsen); University College Lillebælt 2021-2022 (Heidi Eskeland Knudsen och Anders Stig Christensen).

Under åren har tidskriftens organisation förtydligats, och numera finns ett etablerat nordiskt redaktionsråd som stödjer redaktörernas arbete med den administrativa redaktören som ordförande. Publiceringsstöd har erhållits återkommande från The joint committee for Nordic research councils in the humanities and social sciences, NOS-HS. Via publiceringsstödet har det också funnits möjligt att ha nordiska workshops för redaktörer och redaktionsråd. Redaktionsrådet har också tagit initiativ till seminarier och rundabordsamtal på den nordiska ämnesdidaktiska konferensen, NOFA, vid två tillfällen.

Under de första åren utgavs årligen 2 nummer av tidskriften, men numera produceras fyra nummer per år. Totalt har 37 nummer och 218 originalartiklar blivit publicerade i de första tolv årgångarna. Tabell 1 ger en översikt av vilka ämnesdidaktiker och länder som varit representerade i tidskriften. Klassificeringen på ämnesnivå följer här ett svenskt perspektiv på ämnesindelning (jämför kommentarer om olika nordiska traditioner nedan). Här kan vi se att Historia och Religionskunskap haft en stabil och hög representation, medan området samhällskunskap står för en växande artikel mängd. Geografididaktiken är tydligt det minst representerade området. Att också

få mera av komparativa perspektiv i tidskriften har varit ett syfte som redaktörer och redaktionsråd lyft med viss, men begränsad framgång.

En jämförelse av författarländer visar att svenska bidrag står för runt 40 procent av antalet artiklar, men att syftet att etablera en nordisk arena i stor utsträckning har uppnåtts. Här är tydligt att roteringen av redaktörskapet och närheten till redaktörernas olika "hemmaarenor" ger effekter, vilket bidrar till att få in flera artikelbidrag och ge tidskriften mera uppmärksamhet.

Tidskriften har en flerspråkig inriktning, vilket innebär att det är möjligt att publicera såväl på de olika skandinaviska språken som på engelska. Därigenom är ambitionen att både vara en arena för skandinavisk ämnesdidaktisk kunskaps- och begreppsutveckling, och ge förutsättningar för ett internationellt utbyte på en engelskspråklig arena. Här ser tidskriften det som särskilt viktigt att kunna vidmakthålla och utveckla en nordisk ämnesdidaktisk arena också på de skandinaviska språken. Under de första tolv årgångarna har 118 artiklar skrivits på skandinaviska språk, och 100 är engelskspråkiga.

TABELL 1

Artikelstatistik för Nordidactica. Representerade ämnesdidaktiker respektive författarländer

Representerade ämnesdidaktiker (antal artiklar)			
	2011-2016	2017-2022	Totalt/ämne
Historia	27	34	61
Samhällskunskap	15	28	43
Religionskunskap	22	37	59
Geografi	11	5	16
SO-integrerat	4	17	21
Övrig didaktik	8	10	18
Totalt artiklar	87	131	218
Representerade författarländer (antal artiklar)			
	2011-2016	2017-2022	Totalt/land
Sverige	27	64	91
Norge	18	33	51
Danmark	16	12	28
Finland	18	17	35
Island	1	1	2
Europa	3	4	7
Övriga	4	0	4
Totalt artiklar	87	131	218

Tidskriften har arbetat med att publicera såväl löpande inkomna enskilda artiklar som att arbeta med specifika temanummer. Här återfinns en viss övervikt på engelskspråkliga temanummerartiklar. Flera av temanumren har sin bakgrund i genomförda konferenser, och alla de olika SO- ämnesdidaktikerna finns representerade. Ett viktigt syfte har varit att kunna förmedla internationella utblickar och inblickar på de nordiska samhällsorienterande ämnens didaktiker. I listan över temanummer syns också

ambitionen att i högre grad bli en arena för komparativ ämnesdidaktik och att bli en plats för diskussion och kritisk reflektion kring de berörda ämnesdidaktikerna.

TABELL 2

Temanummer i Nordidactica 2011-2022

Tema	Nr	Språk Skandinaviska (Ska) Engelska (Eng)
Globalization and School Subjects (CSD)	2013:1	Eng
Samfundsfag och interdisciplinaritet	2014:1	9 Ska, 2 Eng
Religious Education in the Nordic Countries	2015:2	Eng
Nordiska historikermötet 2014	2015:3	Ska
Research on Geography Education (NGM)	2016:1	Eng
Nordic Religious Education	2017:1	Eng
SO-ämnenas undervisning i skolan	2017:2	Ska
Hållbarhet i samhällsvetenskaplig utbildning	2018:4	3 Ska, 5 Eng
Komparativ ämnesdidaktik (NOFA)	2019:3	5 Ska, 2 Eng
Core elements and big ideas (NCRE)	2019:4	1 Ska, 5 Eng
Teaching and learning ethics in HS	2022:2	3 Ska, 2 Eng

Vilka skriver då i Nordidactica? En översikt visar att många av områdets professorer och docenter i Norden finns representerade bland artiklarna, men också att tidskriften tydligt blivit en publiceringsarena för doktorander och doktorandprojekt. Tidskriften har från början formats som en ”open- access” tidskrift, och de tolv årens verksamhet har befäst denna inriktning med att finnas öppet tillgängliga. En viktig grupp läsare som identifierats är gruppen studenter och lärare på våra lärarutbildningar.

Nordidactica formades från en svensk ämnesdidaktisk förståelse av de samhällsorienterande ämnenas didaktik som sedan har fått en bredare tolkning i en nordisk kontext (*Journal of Humanities and Social Science Education*). Ambitionen att skapa en tidskrift som skulle kunna fungera som en kvalitativ arena för sådan tematisk ämnesdidaktisk forskning kan ses som framgångsrik, men formar också frågor såväl om avgränsningar av ämnesdidaktiker och nordiska likheter och skillnader. Med detta jubileumsnummer vill vi ge ett bidrag till denna diskussion.

Et sammenhængende fagdidaktisk felt?

I forbindelse med tidsskriftets 10-års jubilæum og NoFa 8 i 2021 havde vi en diskussion i redaktionsrådet om, hvad det er for et forsknings- og praksisfelt, tidsskriftet repræsenterer. Det er tydeligt nok, at feltet består af fire skolefag, historie, samfundsfag, religion og geografi og fagdidaktisk forskning i tilknytning hertil. Men er det fire separate skolefag uden større sammenhæng med hinanden end deres individuelle sammenhæng med alle mulige andre skolefag? Og er der en sammenhæng mellem fagene på tværs af de nordiske lande? Det overordnede spørgsmål er, om vi meningsfuldt kan tale om denne faggruppe som et sammenhængende forsknings- og praksisfelt? Og i tillæg hertil, om Nordidactica kan siges at repræsentere dette mulige

felt. Den umiddelbare grund til at tidsskriftet blev grundlagt med de fire skolefag som basis, var, at det blev oprettet af forskere fra de nordiske lande med tilknytning til CSD - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, som beskriver sig selv som ”en mötesplats för svensk och nordisk ämnesdidaktisk forskning inom de samhällsvetenskapliga ämnena geografi, historia, religionsvetenskap, samhällskunskap och statsvetenskap.” I svensk sammenhæng giver det umiddelbart god mening at tidsskriftet skulle fokusere på de fire fag, fordi det refererer til SO-ämnen i svensk grundskole. Men ser vi på de andre nordiske lande, er der ikke helt så tydelig en sammenhæng mellem netop disse fire fag. Og i Sverige er det også kun i grundskolen, at sammenhængen er institutionaliseret. Forskning i SO-ämnen (Kristiansson 2014) har imidlertid vist, at selv inden for denne konstruktion optræder de fire fag i praksis relativt adskilte. I Nordidactica Vol 5 Nr 2015:1 er der fokus på de fire fag, men artiklerne rummer ikke noget forsøg på at se på tværs af dem eller at se dem som sammenhængende. På den anden side, har det heller i Nordidactica-konteksten været nogen modstand mod eller diskussion af rationalet bag, at de fire fag deles om et tidsskrift.

I dette nummer af Nordidactica kommer vi ikke til at svare på om, det er meningsfuldt at tale om et sammenhængende forsknings- og praksisfelt bestående af de fire fag historie, samfundsfag, religion og geografi, men vi tager nogle skridt i forhold til en undersøgelse af det andet spørgsmål, om der er sammenhæng mellem fagene på tværs af de nordiske lande, i hvert fald for to af fagenes vedkommende, nemlig historie og samfundsfag, og vi lægger dermed op til, at en sådan indledende undersøgelse også gennemføres for de to andre fag, religion og geografi. Det er ikke af beskedenhed, at vi er så forsigtige i formuleringerne af, hvad vi gør, det er derimod i erkendelse af, at det vil være et meget stort forskningsprojekt at gennemføre. Det vi har gjort, er at give nogle historiske redegørelser for historiefagets og samfundsfagets historiske udvikling i Danmark. Disse beskrivelser kan så anvendes som udgangspunkt for sammenligninger med udviklingen af fagene i de andre nordiske lande. Denne sidste del påbegyndes også i dette nummer i form af kommentarartikler fra de andre nordiske lande.

Referencer

Kristiansson, Martin (2014). Samhällskunskapsämnet och dess ämnesmarkörer på svenskt mellanstadium –ett osynligt eget ämne som bistår andra ämnen. *Nordidactica Vol 4 Nr 2014:1 (2014): Nordidactica 2014:1*